

jeg har foreslaaet, er der dog overvejende Sandsynlighed for, at vi i Løbet af den kommende Tid og maaske endog af den nærmeste Tid faa saadanne Forhold paa Pengemarkedet, at det vil kunne lykkes Forskudsforeningerne at tilvejebringe den nødvendige Driftskapital paa en rimelig og forsvarlig Maade, saaledes at de kunne fortsætte deres Virksomhed, selv om de skulle indbetale de Laan, de have modtaget fra Statens Side.

Thi det var jo dog, da vi vedtogte Loven af 1898, Formaalet at hjælpe Landmændene til at gøre et Forsøg paa dette Omraade, saaledes at der derved kunde vises en Vej, ad hvilken de bleve i Stand til selv gennem Dannelse af Forskudsforeninger at tilvejebringe billigere Driftskapital for Landbruget, og en saadan Vej have de bestaaende Forskudsforeninger vist. De have vist, at de kunne gøre det, og naar dette Forsøg er lykkedes, forekommer det mig derfor, at saa maa vi, naar Forholdene ellers kunne tillade det, overlade Forskudsforeningerne selv at arbejde videre paa det Grundlag, som de have arbejdet paa i nogle Aar, men ved Hjælp af Midler, som de selv tilvejebringe.

Nu er der her i Dag udtalt Ønsker om, at Forskudsforeningerne kunde faa Lov til at beholde de Driftslaan, de have faaet, selv om Renten skulde sættes op; det er der jo ikke udtalt nogen Indvending imod. Men det forekommer mig, at dette er en umulig Vej. Man kan ikke lade disse 168 Forskudsforeninger, der nu ere komne først, og som altsaa derved have faaet Del i disse Laan fra Statens Side, beholde disse Laan og samtidig nægte andre, der ere lige saa nær til at opnaa Laan fra Statens Side, saadanne Laan. Hvis vi skulde ind paa at lade de bestaaende Foreninger beholde de 5 Mill. Kr. og skaffe ny Midler til Veje til Udlaan til andre Foreninger, som maatte ønske Laan af Staten, skulde vi efter min Mening meget højt op. Vi vide jo, at den Regel, der fra Statens Side er opstillet i Loven af 1898 med Hensyn til Udlaan til Forskudsforeningerne, er denne, at der kan udlaanes 30 Kr. for hvert stort Kreatur, og naar vi saa vide, at i 1903 havde vi efter den Tælling, som da fandt Sted, 1,172,922 Stykker store Kreaturer, vil det herefter ses, at hvis alle Landmænd kom og søgte Laan, vilde det blive en meget vanskelig Sag at tilfredsstille disse Ønsker.

Der kunde jo være en vis Fristelse for dem alle til at komme, navnlig under de nuværende Forhold, hvor Bankerne ere

oppe paa en Rente af 6—7 pCt. Naar Landmændene saa kunde faa Laan af Staten til 3—4 pCt., selv om det ogsaa gik op til 4 pCt., vilde det være en udmærket, Forretning for dem, og de vilde derfor, so m sagt, føle sig fristede til alle at komme men saa skulde vi bruge 35 Mill. Kr. dertil. Nu gad jeg dog nok vide, hvor vi skulde faa de Penge fra. Det er jo, synes jeg, temmelig umuligt at tænke sig, at Staten skulde kunne gaa ind paa, foruden de 5 Mill. Kr., som vi have udlaant, at skaffe yderligere 30 Mill. Kr. til saadanne Foreninger.

Men dernæst er det jo givet, at hvis vi gik ind paa dette, kunde vi umulig blive staaende ved disse 35 Mill. Kr. Det er aldeles umuligt, for saa vilde alle andre Erhverv her i Landet kunne komme og stille lignende Krav. Haandværk, Industri og enhver forretningsdrivende vilde med Rette kunne stille lignende Krav om Laan fra Statens Side. Men hvis vi ogsaa skulde hjælpe dem, vilde vi komme meget højt op. Skulde vi saa gaa et Skridt videre og ogsaa hjælpe Handelsstanden, kom vi endnu meget højere op, og vi kom ud i en Tilstand, som efter min Mening ikke vilde være forsvarlig. Derfor tror jeg, det er rigtigt at gaa den Vej, jeg har foreslaaet: paa en lempelig Maade at faa afviklet Forskudsforeningernes Gæld til Staten eller til Statslaanefonden, uden at man derved forhindrer disse Foreninger i at fortsætte deres Virksomhed, for det gør man jo ingenlunde. Man giver dem netop Adgang til i Løbet af de kommende Aar, under gunstigere Forhold paa Pengemarkedet, selv at tilvejebringe den nødvendige Driftskapital, saaledes at de kunne arbejde videre.

Det ærede Medlem for Sorø (Poul Christensen) udtalte, at denne Afvikling af Forskudsforeningernes Gæld vilde betyde, at de ikke længere kunde eksistere. Dette er, som jeg alt har bemærket, ikke rigtigt. Denne Afvikling vil ikke hindre Forskudsforeningerne i at fortsætte deres Virksomhed. Det ærede Medlem for Sorø udtalte forøvrigt, at Loven efter hans Opfattelse havde virket godt, men samtidig kom han dog med den Anke, at han havde Grund til at tro, at de mindre Landmænd og navnlig Husmændene ikke fik saa stor Nytte af den Lov, som de ønskede. Jeg tror, det ærede Medlem her tager fejl. Det er nemlig min Opfattelse, at Bestyrelserne for Forskudsforeningerne ere mere villige til at yde Driftslaan til Husmænd og mindre Landmænd end til de større Landmænd, og det ligger jo ganske naturligt deri, at